

NEMZETI NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KÖZPONT

KÖZEGÉSZSÉGÜGYI LABORATÓRIUMI ÉS MÓDSZERTANI FŐOSZTÁLY¹

Cím: 1097 Budapest Albert Flórián út 2-6. Tel: + 36 1 476 1100, Fax: + 36 1 476 6401, e-mail: kozezlab@nnk.gov.hu

Növényvédőszerke előfordulása felszín alatti vizekben

A mélységi, korábbi évek vizsgálati eredményei alapján védettnek hitt rétegvizekben, természetes ásványvíz kutakban, gyógyvíz kutakban az utóbbi néhány évben egyre gyakrabban mutathatók ki növényvédőszerke. A méréshatár közeli peszticid eredmények jellemzően nem jelentenek elfogadhatatlan mértékű egészségkockázatot a víz közvetlen fogyasztása esetén sem, azonban a megjelenő, egyértelműen antropogén eredetű szennyezést a kút védettségének megítélése szempontjából figyelembe szükséges venni.

A kutak védettségének megítélése szakmai szempontok alapján nagyon bonyolult folyamat. Az egyes anyagok eltérő mobilitása miatt nehezen becsülhető, hogy az anyagok milyen elérési idővel jelennek meg a mélységi rétegvizekben. *A közcélú ivóvízművek, valamint a közcélú szennyvízelvezető és -tisztító művek üzemeltetése során teljesítendő vízügyi és vízvédelmi szakmai követelményekről, vizsgálatok köréről, valamint adatszolgáltatás tartalmáról* szóló 16/2016. (V. 12.) BM rendelet alapján az tekinthető védett felszín alatti vízbázisra telepített vízkivételi műnek, ahol az igénybe vett vízkészletből kitermelt vízben mért trícium koncentrációja kisebb, mint 0,06 Bq/l (0,5 TU). A rendelkezés alapja az a feltételezés, hogy azok a felszín alatti vizek, ahova az antropogén eredetű (elsősorban az 1940-es, 1950-es évekből származó) trícium nem jutott el, azok egyéb felszínről származó, antropogén szennyező anyagokat sem tartalmaznak. Azonban hidrogeológiai vizsgálatok alapján mára egyértelműen bebizonyosodott, hogy teljes védettség nem létezik, bármilyen szennyezés elérheti a védettnek vélt vízbázisokat is, csak az elérési idő változó.

¹ Hatósági szempontból a szakmai útmutató az NNK Közegészségügyi Főosztály által áttekintésre került.

Amennyiben a mélységi, védettnek vélt vizek esetében kis (méréshatár közeli) koncentrációban peszticid mutatható ki:

- Szükséges kivizsgálni a víz növényvédőszer-maradvány tartalmának forrását. Elsőként kizárandó a közvetlen felszínről történő beszivárgás az esetleges műszaki hibák, pl. kútfej sérülés felderítésével. A műszaki hiba javításának eredményességét kontroll vizsgálattal szükséges igazolni.
- Amennyiben a szennyezés forrása egyértelműen nem azonosítható, szükséges a peszticidtartalom változásának nyomon követése gyakoribb vizsgálattal, az esetleges trendszerű változások azonosíthatósága, illetve a közegészségügyi kockázat értékelése érdekében.
- A felszíni víz és ezáltal egyéb antropogén szennyezések bejutásának kockázatát az ivóvízellátó rendszer ivóvízbiztonsági tervében szükséges értékelni, és a kockázatértékelés eredményét az üzemeltetési monitoring és a szolgáltatott víz vizsgálatára vonatkozó ütemtervek összeállítása során is figyelembe kell venni.